

„Edinost“

Izida enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, na 4. uri zvečer.

Sporočila znana:

za leto 1901 24 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 6 „
za en mesec 2 kroni

A ročnice s plačevni naprej. Na naročnik, pri čemer se ne sprejema naročila za leto 1901.

o tiskarnah v Trstu se prodajajo po 6. številke po 6. št. (3. sv.)
i v Trstu pa po 8. št. (4. sv.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, ovrhane in javne zahvale domači oglašaji. Se računajo po pogodbi.

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Fotografije se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravljalstvo. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Gariboldi št. 12. Upravljalstvo, in sprejemanje inšertov v ulici Molin pl. 10. št. 3, 11. nadst.

odgovorni urednik Fran Godnik.

Lustnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Občni zbor

pol. društva „Edinost“ dne 27. okt. 1901
v „Narodnem domu“ v Barkovljah.

(Dalje.)

Na poziv predsednika, da-li ima kdo kaj pripomniti k poročilu g. drž. poslanca Spinčiča, se je oglašil za besedo zborovalec g. Ivan Biček, ki je naš primorski zistem primerjal s trakuljo, katero je tako težko odpraviti. Naši zastopniki naj bi delali na to, da se naš namestnik ekselencija grof Gočar iznebi te bolezn, če ne prej, pa vsaj do tedaj, ko se preseli v novo palačo. (Veselo.)

Ker se ni nikdo več oglašil za besedo, je predsednik pozval g. dr. Otokarja Rybafa, naj poda svoje poročilo o položaju tržaških Slovencev.

Dr. Rybaf je izjavil:

Država v državi.

Na naših občnih zbiorih je navada, da vam poročajo pred vsem državnim poslanci o političnem položaju v državi sploh, in da potem tudi deželni poslanci, oziroma mestni zastopniki poročajo o položaju in razmerah v tej majhni državi v veliki državi, kjer živimo mi: namreč v Trstu. Kajti mi živimo tu res v pokrajini, o kateri se dvomi, da-li spada še k oni veliki državi. Tukaj so razmere take, da se mora dvomiti, je-li oni isti zakoni veljajo tudi za Trst? Mi vidimo, da se izdajajo zakoni, ali vidimo tudi, da oni, ki so poklicani, sami prezirajo te zakone in jih ne spoštujejo. Spominjam Vas samo na novi domovinski zakon, kateri za nas v Trstu ne eksistira!! A kaj imamo reči o ljudskem štetju? Minolo je že 10 mesecev, odkar se je počelo ljudsko štetje. Povsodi, po vsej državi so že našli, koliko prebivalcev vsake narodnosti je v dotičnem mestu. Tukaj pri nas pa še sedaj ne vemo, koliko nas je. (Klici: To je skandal!!)

No, zapustiti mi je polje splošne politike in podati se mi je na polje naših domačih potreb, prepričani in prask! Poročati vam moram o stvareh, ki prav za prav nimajo posebne dotike s politiko, nas pa vendar interesirajo in morajo interesirati, ker nam sežajo do žepa.

Po občnem zboru lanskega leta smo imeli slovenski mestni zastopniki priložnosti, da smo javno v mestnem svetu razložili naše želje in smo večini priporočali potrebe svojih volilcev. V razpravo je prišel proračun za leto 1901. Da mi mestni zastopniki slovenski — malo nas je, le 5, in ravno v tem tiči velika krivica, da okolica dandanašnji, ko ustvarja dobro tretjino vsega prebivalstva, ima le 6 poslancev, dočim jih imajo meščani 48 — da mi mestni zastopniki slovenski ne moremo nič opraviti, to si že lahko mislite; izročeni smo na milost in nemilost večini, ki glede brezobzirnosti nima vrstnice v vsej državi. (Posl. Spinčič: Le v Istri imamo slično dež. zbor!)

Naše zahteve.

Ko smo bili po daljši dobi abstinence slov. zastopniki zopet vstopili v mestni zbor, storili smo to z namenom, da poskušamo — ne se sprijazniti, ker to ni mogoče — ampak da pridemo vsaj do kakšnega modus vivendi, da bomo vsaj mirno sedeli eden zraven drugega in da bi na mirni in dostojni način dosegali kaj v gospodarskem oziru za našo okolico. Mi nismo prišli v mestni svet z namenom, da bi tam delali skandale, ali provocirali večino! In če je kdo kaj takega od nas pričakoval, se je motil; ampak prišli smo v mestni svet, da se posvetujemo in da z mirnim vedenjem dosežemo kako mrvico za naše volilce. A danes moram priznati, da smo imeli veliko preobro menenje o zastopnikih večine. Mi

smo sicer vsikdar odločno odbijali napade na našo narodnost in nismo nikdar zatajevali svojega slovenskega stališča, ali z druge strani nismo storili ničesar, kar bi moglo Italijane zadeti v njihovi občutljivosti. In naše prepričanje je bilo, ko smo zahtevali za okolico kako gospodarsko korist, ki ne stane veliko, da smo delali to s popolnoma humanega stališča, kajti to, kar smo zahtevali, ne bi bilo samo za Slovence, ampak prišlo bi na dobro tudi Italijanom in eikorišajem po okolici. Ceste in vodnjake rabijo menda tudi Italijani in eikorišaji kakor naši Slovenci. O različnih točkah proračuna smo predlagali, da se kaj ukrene okolici v prid, da se zidajo vodnjaki, kali, da se popravi kaka šola, kako župnišče, in da se vsaj enkrat — to zahtevam je zastopal naš tovariš poslanec Goriup — reši tisto vprašanje glede šole v Gropadi. Začuvši to zahtevo so poslanci večine poskočili na noge, kakor da jih je gad pičil; in tisti stari volk in lisjak, slavoznani Moise Luzzatto, protestiral je proti temu, da bi Gropadi dobili šolo, na tak srditi način, da smo videli, da ne dosežemo ničesar. Oni nam niso dali torej niti tega, za kar smo mi prosili, oziroma na naše gospodarske potrebe! Niti eni teh naših zahtev niso ostregli, razun razsvetljave na cesti iz Trsta na Prosek! To je bilo jedino, kar smo dobili in še to morda le radi tega, ker je poslanec Dollenz napravil dovtip, da ta cesta ne vodi samo na Prosek, ampak tudi v Rim. (Viharna veselost.)

Občinski tisočaki.

Po dovršeni razpravi o proračunu smo stali z istimi praznimi rokami, s katerimi smo bili prišli v razpravo. Dovolili so tisočake in tisočake kron, a za okolico razun tistega, kar prav morajo dati, niso dali ničesar. Pač pa so dovolili 100.000 K zopet za zidanje otroških vrtov, pa ne slovenskih in ne v mestu, ampak po okolici. V prvi vrsti hočejo osrečiti sv. Ivan, ker jim je ta okraj trn v peti. Dovolil so več 100.000 kron za italijansko gimnazijo in realko. Jaz, in mi vsi — o tem ste lahko prepričani — nimamo gotovo nič proti temu, da se Italijani šolajo v svojem jeziku. Ravno nasprotno! Ali tukaj so to nepotrebni troški, ker se je vlada že večkrat ponudila občini, da ti komunalni srednji šoli vsprejme v svojo režijo in da bo plačevala zanj iz svojega žepa! Ali občina, oziroma mestni svet ni hotel sprejeti te ponudbe in troši občinske tisočake dalje za ta zavoda. Ako bi se kje drugje zgodilo kaj takega, da občina, ki je itak že zabredla v dolgove do vrh glave, dela še nadalje nepotrebne izdatke, katere bi lahko odvalila na državo, bi država tako občino že zdavnaj stavila pod kuratelo (Viharno pritrdjevanje.) in bi razpustila mestni svet! Ali pri nas vlada le mirno gleda vse to. No, zakaj pa prav za prav ne hočejo dati omenjenih šol iz rok? Tudi to je jasno. Ker se boje, da bi se pod vladno upravo dijaki ne vzgajali v tistem duhu, kakor hočejo imeti mestna gospoda. (Pritrdjevanje.)

Odseki in delegacija.

Po dovršenem in preštudiranem proračunu smo imeli nekoliko miru. Razpravljalo se je o različnih napravah, ki bodo več ali manj na korist mestu — ali ne na korist okolice. Minolo je prvo leto, odkar smo bili izvoljeni. Po določitvi mestnega statuta trebalo je vnovič voliti odseke in delegacijo. In tu se je zopet, kakor navadno, pokazala vsa poznanost brezobzirnosti večine, kajti v noben važnejši odsek niso izvolili nijednega okoličanskega poslanca. Samo v 2 odseka so bili izvoljeni 3 okoličanski zastopniki, a to sta odseka, ki nimata nikdar seji! Mi se svojega osebnega stališča si gotovo ne želimo več dela, nego ga imamo; ali kakor zastop-

niki svojih volilcev smatramo za svojo dolžnost, da sodelujemo v odsekih in se informiramo, kaj se hoče storiti? To je sicer sitno delo, ali potrebno, ker to, kar se je pretresalo v odsekih in sklenilo, to je že veljavno. Kajti razprave v mestnem svetu so navadno le gola formaliteta in imajo le namen, da se z glasovanjem vsprejme, kar so določili že popred v odsekih, oziroma v delegaciji. Da bi koga nas volili v delegacijo, na to prav za prav niti mislili nismo, ker vemo, da brez delegacijo moramo napraviti križ, kajti tja nas gotovo ne puste blizu, kjer razpravljajo vse svoje tajnosti in sklepajo svoje zle naklepe. Ko smo tistega dne, ko se je imela vršiti volitev v delegacijo in odseke, prišli v sejo, našli smo na svojih pultih že pripravljene listke z imeni kandidatov. In med temi, kakor rečeno, ni bilo nikogar nas, razun kandidatov za že omenjena dva odseka, ki ne razpravljata nikdar in ne sklepata ničesar. Ker smo znali, da prošnje ne izdajo nič, a smo imeli zavest, da bi bilo preveč poniževalno, ako bi prosili za to, kar nam gre, je izjavil v našem imenu tovariš svetovalec Goriup, da se mi sploh ne udeležimo volitev! In tudi jaz sem protestiral proti takemu postopanju, ali oni, kakoršnji so že, se nimalo niso brigali za to.

Poljski čuvaji.

Pozabil sem bil poprej omeniti še nekaj zelo važnega za našo okolico. Povod razprav o proračunu smo tudi zadnjič zopet predlagali, da bi se zopet uvedel institut poljskih čuvajev. To je zelo potrebna naprava za posestnike v okolici, kajti brez varstva posestva ni možno uspešno obdelovanje zemlje in spravljanje poljskih pridelkov domov. Na to pa je bil njihov odgovor, da oni niso več poklicani plačevati in vzdrževati poljske čuvaje, odkar jim je odvzeta varnostna policija po okolici. Vsled tega da oni nimajo več te dolžnosti. Sedaj nastaja naslednje vprašanje. Občina pravi po svojih poklicanih organih, da to ni njena dolžnost, ampak dolžnost vlade. Naši so se torej res predstavili vladi in prosili njo za pomoč v tej stvari. A vlada je odgovorila zopet, da to ni stvar države, ampak stvar občine. Mi moramo torej želeli in zahtevati, da se občina in vlada enkrat dogovorita, kdo da je prav za prav dolžan vzdrževati poljske čuvaje v tržaški okolici? In ako misli vlada, da je občina dolžna, potem mora isto tudi prisiliti do tega! Jaz vsaj mislim, da ima vlada avstrijska več moči, nego vlada tržaška! (Klici: Nima je!) Močna je avstrijska vlada sicer bolj, ali ona ima vedno neke posebne oziere, da proti tržaški vladi postopa tako rahlo in nežno.

Na zadnje so se mestni očetje vendar zmislili na okolico in so nekaj zanjo predlagali. Vi znate, da so nastavili po vsaki vasi vaške načelnike: »Capovilla«. Mislili so, da na tak način zadušijo narodni čut po okolici in da spravijo isto pod svojo kapo. Ali to se jim ni posrečilo. Ni šlo tako in tako hitro, kakor so želeli. Zato so sklenili, da predložijo mestnemu svetu novo ureditev, po kateri bi bila okolica razcepljena v dva dela. In sicer bi po tej ureditvi gornjo okolico odcepili od spodnje okolice, tako, da bi na Opčinah ustanovili poseben oddelek trž. magistrata in bi v ta namen poslali tja gori enega asesorja z drugimi referenti in pisarji. Stvar bi bila morda dobra, če bi se prav uredila. Pri vsem tem pa so pozabili na to, da te preureditve ne morejo uvesti brez dovoljenja Nj. Velikanstva!! Še le vlada jih je opozorila na to, zbok česar so umaknili svoj načrt in stvar je zaspala.

Zastava sv. Cirila in Metodija.

Približal se je dan, ko se je imela po tržaških ulicah zopet pokazati zastava, katere

greni življenje ponosnim Italijanom v Trstu, to je zastava bratovščine sv. Cirila in Metodija. To priložnost seveda niso smeli opustiti v mestnem svetu, da ne bi zopet enkrat pokazali svojega sovraštva do Slovanstva in cerkve. Jaz nisem poklican, da branim cerkev pred napadi, ali napade na slovensko narodnost moramo mi sami odbijati, ker za nas ne skrbi nihče drugi. Ko so torej predlagali, da naj se različne stvari odvzamejo škofu in cerkvi in ko so protestirali proti temu, da se zastava pokaže na ulici in jim je o tem pomagala in sekundirala tudi slavna galerija: prišli smo do prepričanja, da nam tudi naše mirno vedenje nič ne koristi. Če bi bili mi tudi še tako dobri in spravljivi, če bi se mi tudi do skrajnih mej zatajili, vendar bi nam to nič ne koristilo, ampak bi to le nekako dajalo povod za domnevanje, da se hočemo odreči svojim idejalom, da se hočemo popolnoma odreči svojim narodnim aspiracijam.

30 proti 3!

Zato smo jim o drugi priložnosti, ko so zopet pokazali svoj narodni fanatizem in sovraštvo proti vsemu, kar je slovenskega, povedali, kar jim ni bilo prav. O tem nočem govoriti na široko, ker sem sam interesiran. Vendar hočem napraviti nekaj opazk. Dne 30. septembra se je zgodilo v mestnem svetu, da so gospodje pozabili na kulturo in civilizacijo. Že starim Rimljanom je veljal rek: De mortuis nil nisi bene. (O mrtvih govori samo dobro!) A ti gospodje so pozabili tudi na to. Na mrtvecu maščevati se, to je najpodlejše, kar si moremo misliti in o tem oziru so se gospoda večine ponižali pod nivo hijen, onih najkrvoločnejših živali! Kajti oni, ki se hvalijo vedno s civilizacijo, so se hoteli maščevati nad mrtvecem, ki ni imel nobene druge krivde, nego da je bil predobro. In o rečni priliki smo jim to nekako povedali, a namesto, da bi nam bili odgovarjali z argumenti, kakor se spodobi, so odgovorili z brutalno silo in sicer 30 proti 3. (Vrišč. raznovrstno vslikanje.) Seveda: 3 niso mogli ničesar opraviti proti 30! Zgodilo se je, kar se je zgodilo, in na to se nam je še zagrozilo, da mi ne pridemo več v mestni svet: ali oni ven, ali mi ven! O tem se je govorilo in žugalo. Kaj uaj storimo? Ali naj se udamo, ali naj vendar zopet gremo v mestni svet in naj kljubujemo? Odločili smo se za kljubovanje (Viharen aplavz.), sklenili smo, da se povrnemo v mestni svet. (Klici: Prav! Prav! Živio!) In kaj se je zgodilo? Tisti ljudje, ki so toliko kričali in od katerih se nekateri še sedaj niso potolažili (nekateri njih še niso prišli in baje ne pridejo v mestni svet, dokler bomo mi hodili notri (Klici: Rascovich!) — tisti gospodje, ki so toliko žugali, so, ko smo zopet stopili v mestni svet, lepo molčali in so nas mirno pustili na naša mesta! In ne samo to, oni so bili bolj prijazni z nami nego prej. Kako to? — — —

Stvar se pojašnjuje s tem, da je o tej priliki vlada vendar enkrat sprevidela da trpi s tem tudi ugled države in vlade in ona je zažugala, kakor se je slišalo, da o najmanjšem skandalu razpusti mestni svet.

To bi bilo sicer lepo in razveseljivo za nas in morali bi biti le zadovoljni; da se nam je dalo zadoščenje. Od neke strani se nam je celo namigovalo, naj se ne udamo in

mandat. Na vsaki način bi bila to ugodna prilika za Italijane, če bi kdo nas propadel po takih prizorih, da bi oni to izkoriščali v smislu, da so nas volile pustili na cedilu. Pa še nekaj drugega! V Trstu imamo list, ki strašansko napada camorro. Ta list je nagovarjal in sili: le naprej! Upal je, da pride do volitve in da nastopi nova stranka, ki se bo bojevala proti camorri. Ampak take stranke danes v Trstu niti ni. List je, a stranke ni, ker nobeden od laških prebivalcev nima toliko poguma, da bi odkrito nastopil proti signorom v mestnem svetu. Javno, odkrito, noče z nami nobeden nikake zveze. S takimi ljudmi pa, ki nimajo poguma, ne moremo računati! Skušnje nas uče, da tista skrita stranka, ki morda simpatizira z Avantiem, čim je prišlo do one točke: ali za camorro ali za Slovence, da tisti ljudje vsikdar potegnejo proti nam in za camorro!! O zadnjih državnoborskih volitvah, ko je šlo za to, da se odločijo ali za slovenskega kandidata, ali za Hortisa, katerega so poprej najljubeje napadali, so sami tisti gospodje izdajali proklamacije in priporočali volilecem, naj v imenu »patrije« glasujejo za Hortisa! In isto se je zgodilo v tretjem kolegiju. S takimi ljudmi ne moremo paktirati in še manj zanašati se nanje. Ko bi prišlo do tega, da bi morali pokazati svojo barvo nasproti nam, bodo ti ljudje ravno tako postopali proti nam, kakor sedaj postopajo gospodje v mestnem svetu. Radi tega smo rekli: Čas ni še prišel, ljudstvo ni še zrelo. Čas naj stori svojo! In res: čas nas je sedaj ni izdal. Na dan prihajajo take stvari, da smo lahko zadovoljni, da sedimo v mestnem svetu.

Afera o Micelinu Joras.

Poznate li afero o šinterju? Pokazalo se je, da nas nočejo slišati niti tedaj, ko celo s svojimi podpismi pod pritožbo navajamo fakta in priče in se obračamo do oblasti! Ne slušajo nas, ampak prezirajo to in varujejo svoje kreature. Ne sumo da prezirajo pritožbe posvetnikov-občanov, ampak izpostavljajo ljudi nevarnostim, samo da zakrivajo lumparijo. Ali jaz sem gotov, da pridejo še drugi slučajji in takrat homo imeli več zadoščanja, nego če bi se bil razpustil mestni svet.

Kaj pa vlada? Govorilo se je že veliko o njej. Težko je govoriti več. No, konstatirati treba fakt, da je vlada sama po sebi, in tudi če je nikdo ne opozarja, dolžna, da nadzoruje gospodo in obično. In to ne morda samo v kakih majhnih občinah doli v Istri, ampak tudi v tej naši veliki občini. Jaz pa povem, da je naša slavna vlada bila opozorjena na slučaj Jorasev! A kaj je storila naša vlada? Vse akte je poslala na magistrat, in tam so jih najbrž spravili v svoj arhiv, ne da bi kaj storili. Če je g. dr. Gregorin v zadnji mestni seji predlagal, da se uvede stroga preiskava ne le proti Jorasi, ampak tudi proti tistim činiteljem, ki niso izvrševali svoje dolžnosti kakor nadzorovalni organi, potem velja ta predlog tudi glede tistih organov na mestništvu, ki so imeli v roki stvar Magdalencanov proti Jorasi, a niso nič storili.

Kaj pa sedaj?

Kako postopati? Odgovor je lahek in težek. Lahek, ker hočemo še dalje kritizirati, pa makar da nas tudi še enkrat vržejo ven. (Živio!) Ali naše postopanje, oziroma naša naloga je tudi kaj težka, ker nas je sploh malo, a malo številu nekako depimirajo veselje in voljo do dela. In še posebno do takšnega delovanja, kakor je imamo mi. Pa tudi radi tega, ker imamo tukaj v svoji hiši, v svoji občini, mej svoje, takih ljudi, ki nas napadajo, ki nas sumničijo, ki sumničijo naše dobre namene in našo dobro voljo. In slednjič: ker nimamo zaslombe, kjer bi je lahko imeli. Govoré o ljudeh, ki nas tukaj sumničijo in napadajo, mislim na tiste, ki so na pr. v sv. Križu mislili, da bodo najbolje povpeševali korist delavcev s tem, da ne napadejo kapitalistov, ampak nas! Mi vsi smo reveži, mi vsi živimo od dela svojih rok! A tisti gospodje so vendar napadali nas in nam očitali našo narodnost, naše slovensko čustvo in prepričanje. O vsaki priliki povdarjamo, da mi skušamo koristiti vsem stanovom, posebno da pomagamo delavskemu stanu, ker ravno on daje naši stvari največ privržencev in nas najbolj podpira! Če pa se od nas zahteva, naj se odrečemo svoji narodnosti, tega nikdar ne! (Buren aplavz).

Internacionalizem.

Zahtevajo, naj bomo internacionalni! Meni pa se zdi, da tudi oni niso boljši internacionalci nego smo mi. Mi govorimo z Nemcem nemški, z Italijani italijanski, da, mi celo grešimo prepogostokrat proti svoji lastni narodnosti! Zloko svoje obzirnosti in mirljubnosti govorimo tudi v mestnem svetu italijanski. Se-li pa še kedaj čuli na pr. od katerega Učekarja, da bi govoril slovenski z onimi, ki so slovenske narodnosti?! Oni umejo internacionalizem v tem smislu, da se mi odrečemo svojemu jeziku na ljubo drugim. A tega ne storimo, ker bi se pregrešali proti sebi, proti svoji narodnosti. Oni se internacionalni tako, da klčejo preko luže — ljudi semkaj in pušajo domačine brez dela! Izgovarjajo se s tem, da je tu dosti in preveč dela. Če bi bilo res dosti dela, potem pa vprašam, zakaj so ustanovili tisto: Cancellaria per i disoccupati?! Če bi bilo dela, ne bi trebalo takih kancelarij. Tudi vlada je pokazala, da ni zadostno dela, ker je izdala razglas, s katerim svari pred izseljevanjem. Če bi bilo dosti dela, bi ne trebalo svariti ljudi pred izseljevanjem, kajti le pomanjkanje dela, pomanjkanje sredstev za življenje sili ljudi k izseljevanju, a od struge strani se ni čaditi temu, ko je celó vlada zasipanje nove luže izročila tajcem-podjetnikom. (Pojavi ogorčenja). Mi ostanemo vedno na tem stališču, da bomo pravični proti vsem, in pomagamo, če mogoče, vsem, ali prej svojim bratom, in če kaj preostane, potem še-le tujcem!

Domači prepiri.

Naše stališče je težko tudi iz razloga, ker pri sokravnih bratih nimamo nikjer nobene, ni moralne ni materialne zaslombe in to vsled razmer v sosednjih pokrajinah, posebno na Kranjskem in Goriškem. Mi v Trstu smo izročeni na milost in nemilost strančkam, ki ne poznajo nobenih ozirov. Nama bi dajalo nekoliko poguma, ako bi vedeli, da so za nami ljudje, ki nas pospirajo in bi so pripravljeni za nas kaj žrtvovati.

Ti ljudje, ki so poklicani, da bi nas podpirali v narodnih in političnih borbah, da bi nam pomagali, se pa med seboj prepirajo v nečast sebi in tujcem na korist! Oni sicer pravijo, da mi ne poznamo njihovih razmer. No, mi dobro poznamo te razmere. Ali oni stojijo v isti megli, iz katere ne vidijo daleč, tako, da ne razlikujejo več brata od sovražnika, in se čisto vežejo celó z nasprotniki. To vema iz gotovega vira, da se je dogodil slučaj, da so naši ponudili nasprotnikom zvezo, ali sovražniki so bili tako pošteni, da so odklonili to zvezo!! In če se že prepirajo mej seboj, da bi vsaj ne skušali prepirati zanašati tudi med nas. Ali niti pred tem nismo varni več.

V zadnjem času se je dogodilo, da so prišli Slovenci z Goriškega in Kranjskega v Istro, kjer smo izpostavljeni hujemu pritisku sovraga, kjer nas tlačijo slavni signori italijanski huje nego Turek rajo — in so ti ljudje začeli hujskati naše ljudstvo proti onim, ki se največ zavzemajo zanje, namreč proti duhovnikom! Jaz nočem braniti duhovnikov, ali kar je res, je res. In tudi če se mi poreče, da sem klerikalec, vendar izjavljam, da bi bili mi vsi po Istri že davno poitalijančeni, ako ne bi bilo duhovnikov. In dotični ljudje so imeli žalosten pogum, da so skušali naše ljudstvo, ki vidi v duhovnikih svoje tolažitelje, naščuvati in hujskati proti poslednjim. Tega se ne more dovolj strogo obsojati. Javno izrekam, da je vsa krivda na strani dotičnih rojakov naših in da zaslužijo vsa očitanja, ki jih morajo čuti dan za dnem. Oni si zaslužijo tisto slavo, kakor voditelji nekdanih polabskih Slovanov, ki so prodali svoj narod sovragu. In tam, kjer so nekdanji polabski Slovani, ni sedaj ni enega Slovana več. Naše ljudstvo mora priti do tega prepričanja, da jih ti voditelji ne vodijo po pravi poti in da bi se isti morali unakniti tja, kamor spadajo. (Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 4. novembra 1901

O položaju. Ne gre! Ali bolje rečeno: ne pojde tako, kakor si je mislil gospod Körber! Sedanji naš gospod ministerski predsednik si je domišljal, da za točno funkcioniranje parlamentarne mašine mu ne treba drugega, nego da koleša slovanskih strank maže z oljem lepih govorov o »neutrlnosti«, ona nemških strank pa z resničnimi uslugami!

In vendar ne pojde tako! Tako sta v sedaj vršči se proračunski razpravi g. ministerskemu predsedniku z vso potrebnim odkritostjo povedala češka poslanca dr. Začek in dr. Kramář. Prvi je mej najzmernejimi češkimi politikami. A tudi on je odgovornim svetovalecem krone zalučal v obraz očitane, da so dne 17. oktobra 1899. — z odpravo jezikovnih naredb — storili zločin, ki je bolj nego Čehe zadel državo in nje avtoriteto. S tako vlado ni možno reševati težavnih problemov in vprašanj. Če Nemci govoré, da Avstrija mora biti nemška, ali pa naj je ne bo, potem bi vlada ne smela govoriti o nevtrlnosti, marveč bi jej bilo v sveto dolžnost, da poseza vmes, ko se iz etičnega vprašanja hoče napraviti vprašanje sile, in zabranjevati bi morala, da ne bi šibkeji padel pod močnejim.

Še odločneje je govoril dr. Kramář. Da imamo kako posebno državno pravdnštvo za nadzorovanje dejanja in nehanja naših vlad, pa bi isto gotovo ne moglo sestaviti huje obtožnice o postopanju Körberjeve vlade, nego jo je izrekel dr. Kramář. Ali poleg tega je obsodil dr. Kramář tudi sedanji parlament. Po njegovem in njegovih tovarišev prepričanju sta toliko vlada kolikor parlament absolutno nesposobna za rešenje avstrijskega problema. In posledica tej nesposobnosti na obeh straneh je, da imamo akutno parlamentarno in plazečo se državno krizo, ki pa tudi mora prav kmalo postati akutna. Čehi so mogli — tako je izjavjal dr. Kramář — preprečiti to proračunsko praznpravo, ali niso hoteli, ker se jim vidijo nujno potrebo, da se izreče odkrita beseda o brezupnih parlamentarnih in političnih odnosih. S tem parlamentom, v katerem se proces razsula oprijema vsega, hoče ministerski predsednik voditi boj proti Ogrski in proti vsemu svetu!! Po tem vskliku pa je dr. Kramář podal za gospoda Körberja usodno izjavo, pravi memento mori: »Ali nimamo prav, ako ne moremo sodelovati, ako nismo dovolj lahkomisljeni, da bi nas takih možvirnatih delh zapričenjali toli velikopolitično in državno akcijo?!« S tem je govornik označil parlamentarno krizo.

Ko je pa dr. Kramář govoril o državni krizi, bilo je, kakor da noži režejo v meso Körberjeve — nevtrlnitete. Govornik je očital Körberjevi vladi, da ozirom na vsenemško gibanje zanemarlja svoje dolžnosti do države. Vlada nima toliko poguma, da bi odkrito povedala, da nemško gibanje pomenja nevarnost za državo. Vlada gleda marveč simpatično na stranke, ki zahtevajo nemški državni jezik, katerega ne morejo doseči drugače, nego po boju na življenje in smrt! Vsenemško gibanje je le priprava za aneksijo k Nemčiji. Sosebno je protestiral govornik, da se češki radikalizem meče v en koš z nemškim radikalizmom. Češkemu radikalizmu je meja: obstanek države, nemški radikalizem se pa še le začneja tam, kjer se nehače češki. Vladi bi bilo v dolžnost, voditi vse narode v boj proti tej nevarnosti! Ali že posl. Herold je rekel: Vlada ima energijo samo proti nam, sicer pa proti nikomur! Oni namišljeni rešilec Avstrije, ki so odpravili jezikovne navedbe, so na najboljši poti, da ugonobe Avstrijo!

Govornik je povdarjal, da udarec, ki so ga dobili Čehi z odpravo jezikovnih naredb, ne pozabijo, ker tudi narod češki ima svojo narodno čast. Čehi nočejo biti narod slug, ker stoji kulturno tako visoko, kakor vsaki drugi narod v Avstriji. Zato izjavlja, da Čehi ne morejo slediti pozivu Körberjevemu, marveč store vse možno, da bodo Körberjevi vladniki križali pota!! Dr. Kramář je zaključil: Naj nas le sovražijo, naj nas le tožijo, naj nas le kaznujejo in proganjajo, mi hočemo prenašati vse v pričakovanju, da pride ta dan in ura, ko bodo tudi oni, ki nas danes hočejo kaznovati in ki so danes nevoljni na nas, zadovoljni, da se v velikem nismo pokazali male in da nismo za nobeno ceno in niti za trenotek hoteli zapustiti, zastave močne, vsem narodom jednako pravične države.

To je bila enkrat poštena beseda v času sile. Naša najiskrenejša želja bi bila le, da se vsa ta energija v besedah prekuje v energijo dejanj!! Zadnji čas, da se prične resnična borba proti zistemu Körberjevemu! Kdor ima oči, da vidi, si ne more več zakrivati dejstva, da nikdar še nismo imeli tako pasivne bilance, nego jo imamo za dobo, odkar nas vlada g. Körberja — nevtrlnost. Sosebno tu pri nas na jugu se nam zdi ka-

kor da smo vrženi za 20 let nazaj. Kako da se je vse zaklelo proti nam! Res je sicer, da vladina usta niso še nikdar toliko govorila o potrebi »nevtrlnitete«, a istotako je res, da se nikdar še ni vladalo tolike nemško-nacionalno, kakor se vlada sedaj. S tem je pa tudi povedano, da za Slované, ako niso slepi, more biti nasproti temu ministerstvu le — opozicija do skrajnosti. Čehi naj izvedejo to borbo tudi — za nas. Za to jih prosimo, ne ukljub, ampak ravno radi tega, ker ni nade ob sedanjih okolištinah, da bi v naši jugoslovanski delegaciji našli potrebne opore. Nič bolje ni glede Poljakov. Čehi veljajo itak že kakor zastavonoše avstrijskih Slovanov. Ali nikdar se morda ni bila tako nujna potreba, da se izkažejo take, nego je ravno sedaj.

Strankarski shod avstrijske socialne demokracije na Dunaju. Dne 2. t. m. pričel je v hotelu »Wimberger« na Dunaju shod delegatov avstrijske socialne demokracije, katerega shoda se je udeležilo 160 delegatov. Za sedaj se hočemo omejati le na jednostavno poročanje; nekoliko misli o tem zborovanju pa počamo pozneje. Na dnevnem redu posvetovanj, ki bodo trajala več dni, so: poročilo o delovanju stranke, poročilo o delovanju socialističnih državnoborskih poslancev, poročilo o skupni organizaciji stranke, »trgovinskih pogodbah in delavskih interesih v Avstriji, o zavarovanju za starost in invaliditeto, za udove in sirote. Najvažnejša točka posvetovanj pa bo revizija strankinega programa. Na predposvetovanju delegatov, ki se je vršilo dne 1. t. m., pa so sklenili brisati točko o skupni organizaciji z dnevnega reda in postaviti mesto te na dnevni red točko o noveli k obrtnem redu.

Socialiste iz Nemčije zastopajo posl. Bebel in Erhart ter urednik Eisner, socialisti iz Ogerske pa Grossmann.

Pred prehodom na dnevni red prvega posvetovanja dne 2. t. m. je pozdravil zborovalce posl. Bebel, ki je rekel med drugim, da se socialistom ne more nič očitati radi tega, ker spreminjajo svoj program: s tem da ravno dokazujejo, da so stranka, ki stremi po napredku.

V debati o poročilu strankinega delovanja, pral je dr. Adler socialistično stranko glede postopanja o vprašanju jezikovnih naredb. Dejal je, da so bili socialisti le proti načinu, kakor so se izdale jezikovne navedbe, ne pa proti jezikovnim navedbam samim. (Faktum pa je vendar ta, da so jezikovne navedbe hotele vsaj deloma ustreči opravičenim zahtevam naroda češkega in faktum je, da so tudi socialisti mnogo pripomogli, da so se iste razveljavile, pa bodisi to pod katerokoli si bodei pretveze. Radovedni smo, ako bi se socialisti kaj branili v slučaju, da bi se jim hotelo potom kakoršnega si bodei »ukaza« dovoliti občo in jednako volilno pravico ali pa 8 urni dnevnik. O, ti ljubi socializem! Op. ured.)

Posl. Daszynski je poročal o delovanju socialističnih državnoborskih poslancev in je rekel, da prva naloga zbornice poslancev, bi morala biti ta, da izvede reformo tiskovnega zakona in zakon o zavarovanju za starost itd.

Na predlog bivšega državnoborskega poslana Schrammela so zvezi socialnodemokratskih poslancev jednoglasno izrekli zaupanje.

Vojna v južni Afriki. Kakor nam dokazujejo zadnji dogodki v južni Afriki, se vojna res bliža svojemu koncu, a ne takemu koncu, kakoršnega si želijo Angleži, temveč ravno nasprotnemu. Poraza, ki ga je doživel general Methuen, sledi je te dni drugi, še občutnejši poraz za angleško vojsko.

Botha, tisti Botha, o katerem so Angleži ravno te dni pisali, da ga imajo skoraj v pesti, je prav pošteno nabil čete polkovnika Bensona, kateri je bil v tej

žestnikov je ranjenih, 58 angleških vojakov je ubitih, 156 pa ranjenih. Bojno polje je pokrivalo torej vsega skupaj 240 mrtvih oziroma ranjenih vojakov in to po poročilih angleškega vojnega urada, v resnici pa so izgube Angležev bržkone še večje. Angleži so zgubili tudi dva topa, o katerih pa meni Kitchener, da jih Buri bržkone ne bodo mogli odpeljati ter da jih dobe Angleži nazaj. Kitchener poroča tudi, da je odposlal nove čete Bensonovi koloni na pomoč. Buri pa se bodo za te nove čete zelo malo brigali, ker njih že davno ne bo več na mestu, predno prikorakajo angleške pomožne čete. Na Angležkem je vest o tem novem porazu angleške vojske vzbudila silno vznemirjenje in zopet se močneje oglašajo zahteve, naj bi se vendar enkrat napravilo konec temu nečloveškemu klanju. Angleški državniki se pateško odzovejo tem pozivom, ker so sedaj nezmožni trezno premišljati o položaju, marveč se nahajajo v razpoloženju hazardnega igralca, ki neprenehoma zgučlja in se ne more ločiti od igre, dokler ni izgubil zadnji avčič. Vedno upa, da zopet pridobi, kar je izgubil, a sreča mu je nemila in mesto da bi zopet pridobil, kar je izgubil, pa izgubi še tisto, kar mu je ostalo. In Anglija je mnogo izgubila v tej vojni. Izgubila je svoj ugled, izgubila milijone in milijone in izgubila je nešteto svojih vojakov. Vse bi Anglija najbrž rada žrtvovala, samo izguba ugleda med drugimi narodi jo največ boli. Ona bi morda danes rada dala Barom samostojnost in morda celo Kaplandijo po vrhu, samo da bi rešila svoj ugled, a to je nemogoče. Tudi če bi sedaj premagala Bure, ostala bi jej sramota, da se je ponosna Anglija morala nad dve leti bojevati proti malemu burskemu narodu.

Tržaške vesti.

Odprt grob. Ugledni in spoštovani rodbini Margreiter-Mankoč je zadela bitka izguba: v soboto predpoludne je preminol tu v Trstu g. Edward Margreiter, viši kontrolor na kraljevi ogrski državni železnici, svak gg. bratom Mankoč.

Pokojnik je bil član v službenih krogih ter spoštovan in ljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Njegova smrt ni užalostila le prizadeti rodbini, ampak veliko število znancev in prijateljev obeh rodbin Mankoč in Margreiter! Spoštovanima rodbinama izrekamo iskreno sožalje, pokojniku pa bodi večni mir!

Himen. Danes se je poročil v Škedenju vrli rodoljub, g. Benedikt G o d i n a, predsednik tamošnje čitalnice, z nežno gospico Antonijo Vekjet. Čestitamo!

Blamirali so se! Pred nekaj dnevi smo pisali, da so tržaški iredentovei začeli sprejemati laške kamenoseke za tlakovanje ulice.

Res je bilo že precej onih tujih črnih obrazov po naših ulicah.

Tržaško vodovodno društvo, sestoječe po veliki večini iz tržaških milijonarjev in Židov in ob enem seveda — tudi to je jedna tržaških abnormalnosti — »konservativec«, je bilo najelo same tujce, ki naj bi tlakovali razrušene ulice — toda morali so jih nadomestiti zopet z našinci in to enostavno iz vzroka, katerega smo že povdarjali: zato namreč, ker je naš okoličan za to delo — specialist, nedosežen, izlasti pa nedosežen od izmozganih, fizično opešanih ter slabo hranjenih regnicolov! Camorri se ja zgodilo zopet, kar že večkrat. Blamirali so se že z bojkotiranjem naših perie, z bojkotiranjem naših krušaric, naših kmetie, ki prilajajo vsaki dan za rano v naše mesto in ki so prava dobrota in udobnost izlasti za nižje sloje prebivalstva, a sedaj so se blamirali z odganjanjem naših okoličanov od dela na tlaku!

No, ne gre, pa ne gre! Razmere so včasih vendar močnejše nego tudi najmočnejši, in najzagriženejši — camorrist. Ali to bodi v pouk tudi našim okoličanom, da bodo vedeli ceniti svojo in vrednost dela svojih rok, da se bodo zavedali, da ne uživajo nikakih dobrot, ko delajo, in da ni nič res, da bi bili oni tisti del, ki prejema, a tržaški signori oni del, ki jim daje, ampak naši ljudje naj vedo, da, ako prejemajo zaslužek, pa dajejo tudi delo, ki je poplačoma vredno zaslužka. Ker, ako bi ne bilo vredno, bi jim je tržaški signori prav gotovo ne dajali!! Okoličani, opustite torej tisto krivo misel, kakor da vam signori na magistratu kaj darujejo!

Rokovnjači. Tretja predstava te lepe narodne igre je vspela še sijajnejše od prvih dveh in nam je zopet dokazala, kako privlačno silo ima do našega občinstva. Ta igra

ostane gotovo na repertoaru tudi potem, ko tržaški Slovenci slednjič dospemo do stalnega slovenskega gledališča. Udeležba je bila morda še ogromnejša, nego na prvih dveh predstavah; posebno mnogo inteligence je došlo. Sedeži so bili vsi razprodani in tudi stojišče je bilo natlačeno. Igralci so izvršili svojo nalogo še bolje, nego na prejšnjih predstavah.

Sodé po vseh teh treh predstav »Rokovnjačev«, mislimo, da bi bilo mogoče v barkovljanskem »Narodnem domu« v zimski sezoni davati po jedno ali dve predstavi na mesec, da bi se tili občinstvo, kolikor igralci sami privadili za bodoče stalno gledališče v Trstu. Seveda bi se izmenoma mogle vrstiti predstave tudi v veliki škedenjski dvorani, ako bi se primerno povečal sedanji oder, ker tak, kakor je sedaj, ni za nobeo rabo, posebno ne za večje igre.

Vsakakor pa pričakujemo od naših diletantov, da nas v bližajoči se zimski razveselijo še s kako novo večjo igro.

Čiričeva dramatična družba je uprizorila v drugi polovici minolega tedna tri predstave v telovadnici »Tržaškega Sokola«. V telovadnici je družba postavila obširen oder, ki popolnoma odgovarja svojemu namenu, tudi sicer je telovadnica lepo urejena za te predstave. Scenerija je dobra, kostumi pa so prekosili naša pričakovanja. Sploh nas je vsa skupnost kaj prijetno iznenadila, če tudi smo po poročilih iz drugih mest, kjer je prej dajala predstave Čiričeva družba, smeli pričakovati lep umetniški užitek. Nekateri igralci te družbe so uprav izvrstni, dočim vsi drugi popolnoma zadovoljujejo občinstvo. Dočim nas je družba kaj prijetno iznenadila se svojim izvrstnim igranjem, nas je pa, nasprotno, naše občinstvo se svojo briljantno odsotnostjo zelo neprijetno iznenadilo. Vsaj gospoda bi se morali nekoliko zanimati. In toliko slovanske gospode imamo gotovo v Trstu, da bi morali biti vsak večer vsaj vsi sedeži razprodani. Menda se vendar ne sramujemo »Sokolove telovadnice«! — Saj smo posebno sinoči videli v njej nekaj jako odličnih oseb, med njimi največ Srbov. Upamo, da nam v prihodnje ne bo trebalo pisati več rekriminacij.

Da ne bomo krivični, moramo priznati, da je bilo te dni res slabo vreme.

Prva predstava je bila v četrtek zvečer in se je predstavljala igra »Kraljevič Marko in zamorec«. Jako dobro so igrali g. Barjaktarović (Kraljevič Marko), g. Stojković (zamorec), g. Jurković (car turški), g. Lazička (Zelida) g. Lazić (Odža) in sploh vsi, ki niso imeli ravno hvaležnih ulog. Sploh nima vsa igra takih ulog, kjer bi mogli igralci pokazati svojo umetniško zmožnost. Jako lepo je bilo petje, le škoda, da se ni moglo spremljati z orestrom, ker je družba (radi posebnih neprilik) prvi večer ostala glede godbe na cedilu. Tudi druga predstava, ki se je vršila v soboto in sicer »Nikolaj Šubić knez Zrinjski«, je plošno ugajala. Najbolj pa je ugajala sinočnja predstava »Balkanske Carice«, ki se je predstavljala uprav dovršeno. Najbolj sta nam sinoči ugajala g. Lazička (v ulogi Danice) in god. Barjaktarović (Stanko, vojvoda zetski, mlajši sin in Ivana Crnojevića, gospodarja Crnogore in Zete); oba, toliko Lazička, kolikor Barjaktarović žela sta za svojo izvrstno igro mnogo pohvale. Posebno mojstersko je igral g. Barjaktarović prizor, ko prebode kneza Deana, kateri mu je očital izdajstvo, njegov notranji boj, naj li uboga umirajočega Deana, ki ga roti, naj zapusti zaveznitvo s Turki in naj brani svojo domovino, ali pa naj sluša sirenski glas umirajočega Turka, ki mu obeta balkansko carstvo — ta notranji boj je bil kaj dobro prikazan; istotako je igral jako dobro v tem prizoru tudi g. Stojković (knez Dean). Dalje je bil g. Barjaktarović dovršen tudi v prizoru z Danice (g. Lazička), ko se je v njem bojevala ljubezen se slavoohlepnotjo in ko se je slednjič odločil raje za carsko krono, ki so mu jo obetali Turki, nego za Danico, ki ni hotela izdati svojega naroda svojemu zaročencu na ljubo. Raje krono brez Danice, nego Danico brez krone — bil je njegov sklep; v tem prizoru se je odlikovala tudi g. Lazička (Danica) s prikazivanjem svojega čistega rodoljublja, ki je pripravljena žrtvovati tudi svojo srečo na altar domovine. Jako nam je prijala g. Čiričeva v ulogi Marte in g. Jurković (Ibrahim aga, poslanik earja Murata), ko je vojvoda Stanka ulovil v svoje zvito nastavljen mreže, iz vseh njegovih kretanj se je zrcalila prava turška zloba in prekanjenost. Tudi drugi igralci so bili kos svojim ranje važnim ulogam. Dobra se

posrečila končna skupina. Igra je, kakor omenjeno splošno ugajala in se bo bržkone predstavljala v nedeljo tudi v Barkovljah.

Repertoar Čiričevega gledališča. Danes je odmor. Jutri se bo predstavljala Kumičičeva drama »Peter Zrinjski« (Zarota Zrinjako-Frankopanska), pozneje igre »Šokica«, »Materin blagoslov«, »Knez od Zemelija«, »Graničari«. Za jutranjo predstavo so se cene določile tako-le: Sedeži z ustopnino vred 1.—IV. vrste 2 gld.; V.—VII. vrste 1:20 gld.; ostali 80 nvč.; stojišča 40 nvč. Ako se občinstvo primerno odzove, ostanejo te cene tudi za vse prihodnje predstave.

Predstave se pričenjajo vselej ob 8. uri zvečer.

Iz Škedenja nam piše prijatelj: V tukajšnji malone edini narodni krčmi »konsumnega društva« so po mizah na razpolago užigalice židovske provenjence, ne vidiš, pa užigalice na korist družbe sv. Cirila in Metodija. In zakaj ne? Tako utegne začudeno vpraševati mnogokateri čitatelj. No, če ste že tako razvedeni, pa povem: zato, ker ovoj užigalice družbe sv. Cirila in Metodija stane en cel novčič več, nego pa ovoj — židovskih užigalice.

Za sedaj se omejam na to, da opozarjam vodstvo konsumnega društva na to nepristojnost. Ako pa to ne bi pomagalo, bomo znali tudi izvajati konsekvence. Časi popustljivosti so minoli.

Proti pomanjkanju kovanega denarja v prometu. Od c. kr. poštne in brzojavnega ravnateljstva smo prejeli:

Ker se v zadnjem času zopet množe pritožbe radi težko in stroškov, ki jih imajo stranke, ako hočejo udobiti raznih za promet potrebnih vrsti kovanega denarja, se je po nalogu c. kr. trgovinskega ministerstva vsem c. kr. poštanim in brzojavnim uradom zaukazalo, da se imajo o vseh izplačevanjih kar le mogoče ozirati na želje strank po raznih vrstah kovanega denarja.

Glavno zasedanje osebne dohodninske prizivne komisije za Trst in okolico za leto 1901 v četrto, odkar je zakon o osebnih davkih stopil v veljavo, otvorjeno je bilo dne 31. oktobra 1901,

Ko je predsednik, dvorni svetnik in finančni ravnatelj, Oton vitez pl. Zimmermann, p-zdravil navzoče udeležence in jim dal nekaj splošnih obvestil, začela je komisija razpravljati o došlih prizivih.

Drobne vesti. Poskušeni samomorilci 18-letni Viktor I. se je hotel utopiti sinoči ob 9. uri. Viktor je bil večerj v dan v družbi ljubice. Slednjič sta se nekaj zbesedila. Naenkrat ga je ona zapustila in zbežala. To je bilo preveč za ubogega zaljubljenega mladeniča. To kruto žaljenje od »ajene« strani, ni mogel prenesti in je sklenil, da stori za vedno konec svoji grozni nesreči. Že vidimo junaka korakati proti pomolu, v svobodni luki, z namenom, da si toli vročo ljubezen ohladi, v mrzli — vodi. No, tu je prišel vmes tisti neobdigratba od redarja, ki niti hladne kopelji ni privoščil nesrečnemu mladeniču. Mž javnega reda in miru je odvel samomorilskega kandidata na inspektorat, kjer so mu menda nasvetovali primeren lek proti nesrečni ljubezni.

Sinoči ob 8. uri in pol je dobil gospod Treves sporočilo z Grete, da se neki pijani mož hoče vreči v vodojak. Tamošnji ljudje so hitro spoznali, da imajo opraviti z abnormnim človekom in, kakor rečeno, poklicali so Trevesa, ki je dal nesrečnega moža odvesti v norišnico.

Aretiranje. Na povelje vojaka Dragotina Miklavčiča se aretirali večeraj 27 l. Frana U., stanujočega v Roc-lu, ker je ta ukradel vojaku v neki gostilni možniček s dvema kronama.

V soboto popoludne so aretirali 47-l. težaka Antona Z. iz Kopra, ker je v svo-bodni luki ukradel več klg. sladkorja.

23 letni mladenič Abdulah Bečirovič iz Mosta (Slavonija) je pobegnil iz rojstvenega mu mesta in se vkrcal na Lloydovi parnik »Calipso« samo radi tega, da se odtegne vojaške dolžnosti. No, slabo jo je skupil. Ker je oblast v Mostu vedla, da je Bečirovič vkrcan na parniku »Calipso« in tudi da ima priti ta v Trst, je sporočila tukajšnji policiji; naj ubeglega mladeniča aretirajo. In res so ga aretirali večeraj in ga odposljejjo v rojstni mu kraj.

Pogreb ponesrečenega delavca Ambroža Staniča se je vršil v soboto ob 4. uri popoludne. Staniča je namreč burja vrgla z mostu, med nočnega jedca Lloydovih parnikov,

s tako silo, da je ostal mrtev na lici mesta. Ponesrečeni je bil v 26. letu. — Za pogrebom bilo je mnogo ljudi. Na pokopališču je imel neki delavec nagroben govor.

Dražbe premičnin. V torek, dne 5. novembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Sanità št. 7, stroj; v ulici Chiozza št. 14, hišna oprava; v ulici della Caserma, stroj; v ulici S. Giovanni št. 7, hišna oprava v ulici Molino a vapore št. 6, konj.

Vremenaki vestnik. Včera: toplo aer ob 7. uri zjutraj 8.8 ob 2. uri popoludne 10.5. C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 765. — Danes plima ob 5.42 predp. in ob 5.38 pop.; oseka ob — predpoludne in ob 11.43 popoludne.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda je darovala gospa Antonietta Šabee mesto cvetie na grob pokojnega soproga Ivana 40 kron. Posnemanja vreden čin! — Mesto cvetie na krsto pokojni Nadi Grmekovi podarila gđe. Milka 10 kron, obitelj Čarga 4 krone. — Mesto cvetja na krsto svoji ljubljeni nečakinji Nadi Grmek je darovala teta Mária 6 K. Č. g. kapelan Zupančič v isti namen 5 K. — Srčna hvala vsem.

Na III. predstavi »Rokovnjačev« dne 1. nov. v Barkovljah so vstopnino preplačali sledeči: g. poslanec Vatovec 5 K, g. Pogorelec 3 K, gg. dr. Truden, Bogdanović, Sirk po 2 K, gg. dr. Gregorin, Enejsček po 1 K 40 st., gđe. Gržina, g. Brinac in Povirja po 1 K, g. Marija Prhavec, N. N., N. N., S. D., N. N., g. A. Martelane po 80 st., gg. Cvek, podčastnik, profesor Mandić, Jerčič in gđe. Ivančič po 40 st., g. Mikelič, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N. po 20 stotink.

Vesti iz Kranjske.

* Sveža groba. V Radovljici je umrl viši davčni nadzornik g. Janko Kalan. Pokojnik je bil značajan narodnjak in tudi pisatelj. Prevel je več iger za dramatično društvo in spisal je več podlistkov za »Slov. Narod«.

V Mengšu pa je umrl upokojeni učitelj g. Fran Česnik.

(Dalje na četrti strani.)

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene.

VILJEM DALIA TORRE

v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)

Moje pohištvo donesrečno.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja to

* Za Prešernov spomenik je do-
poslal g. županu Hribarju neki obrtnik 200
K in sicer s pripomočjo — kakor poroča
»Slov. Narod« — da daruje ta znesek v
hvaležno priznanje zaslug, ki si jih je gosp.
župan stekel za povspenjanje obrtništva.

Brzobjavna poročila.

Dr. Lueger častni meščan.

DUNAJ 4. (B.) Danes predpoludne so
v dvorani za seje na slovesen način izročili
županu dru. Luegerju diplom častnega
občnina.

Jezuitom v Turčijo prepovedan.

CARIGRAD 4. (B.) Kakor javljajo
listi, je vsem valjem razposlano razglasilo
državnega sveta, s katerim se jezuitom ugod
v Turčijo prepoveduje.

Spor med Francijo in Turčijo.

TOULON 4. (B.) Kakor je čuti, se
akejja francoske divizije ladij pod admiralom
Cavillardom, ki je zapustila Toulon in je na
pomi v turška vodstva, v svojih prisilnih od-
redbah ne omeja samo na sporne stvari.

CARIGRAD 4. (B.) Vesti, tiče se re-
šenja afere Lerando, ki se širijo od uradne
turške strani, ne odgovarjajo resni. Res je
sicer, da se je izdal irade, s katerim je bilo
prijavljeno francoskemu poslanstvu, da je
turška vlada pripravljena v najkrajšem času
plačati 345.000 turških funtov v poravnavo
zahteve Lerando. Francoski voditelj poslov
Bapst pa je odgovoril, da ta sklep ne nudi
nikake gotovosti in da ne določa nikakega
termina, da torej v zmislu o. l. francoske vlade
stavljenih pogojev nikakor ni možno vsprejeti
tega sklepa.

Vojna v južni Afriki.

PRETORIJA 3. (B) Reuterjeva pisarna
javlja: O bitki dne 30. m. m. poročajo na-
dalje: Buri so dne 30. oktobra napadli zad-
nje straže polkovnika Benson in so si osvo-
jili dva topa. Benson je pal kmalu po začetku
boja. Na to je major Woods-Sampson prevzel
poveljstvo, je zbral čete in zavzel obrambeno
stališče. Buri so delali obupne napore, da bi
uničili vso angleško vojno silo. Opetovano so
se zapodili naravnost proti črtam Angležev,
a odbiti so bili z velikimi zgubami. Skupne
izgube Burov so se cenile na 200—400 mož.
Angleži so stanovito vzdrževali svojo obrambo,
dokler ni polkovnik Barter dne 1. zjutraj
dospel s podkrepitvijo. Na to so se Buri
umaknili.

LONDON 4. (B.) »Daily Telegraph«
javlja iz Pretorije, da se je polkovniku Bar-
terju posrečilo rešiti vse vozove se živežom.
Buri niso odnehali od svojih naporov. Stre-
ljali so iz dobre zasede in utrdili na tabor,
prirejen v vsej naglici, niso pa mogli odpe-
ljati obeh topov. Polkovnik Barter je kmalu
po svojem prihodu pomagal razpršiti Bure.
Buri, ki so se nadejali, da ujamejo vso vojno
silo Angležev, so nadaljevali bitko do pri-
hoda Barterja. Sedaj so odšli druge čete za
proganjanje Burov. Angleži so ujeli nekaj
Burov.

Anton in Antonija Germek
se najsrdnejše zahvalujeta za
mnogobrojne izraze sožalja o
priliki smrti hčerke

Nade

V sv. Ivanu, 4. nov. 1901.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se
VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE
ko BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi
zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo
zaveza za kemično analizo, ovisčenega od c. kr.
avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sope
in boteljke kontrolo in garancijska znamka št. 137.
To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mi-
nisterstvo radi pregleda kvarjanja vina, ki stavlja v
nevarnost ljudstvo.

Kdor si torej kupi vino v moji zalogi, je
gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego
da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vesti
dajati belnikom in konvalescentom, ker analizirani
zavodi stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki
so čista in imajo vse potrebne vsebine, ki jo morajo
imeti najkrajša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Vino iz VISA	34
Vino Opolito	38
Belo vino iz VISA	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.
Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorščak)

Podpisani rodbini naznanjati sorodnikom, prijateljem in znanecm,
da je njiju soprog, oče, brat in svak, gospod

Eduard Margreiter

viši kontrolor na kralj. ogrski drž. železnici, imejitelj zlatega zaslužnega križca z krono.

v soboto dne 2 t. m. ob 1/2 11 uri predpoludne po dolgi in mučni bo-
lezni v Gospodu zaspal, previden z zakramenti za umirajoče.

Pogreb je bil danes ob 11. uri predp. iz hiše žalosti via Fontana
št. 4 naravnost na pokopališče pri sv. Ani, kjer je bil nepozabni pokoj-
nik položen v rodbinsko rakev.

TRST, dne 4. novembra 1901.

Rodbini Margreiter-Mankoč.

ANTON FURLAN

TRGOVEC KOLONIJAL, JESTVIN IN DELIKATES

Trst, trg S. Francesco št. 2.

Priporočam se in ob enem naznanjam slav. občinstvu, da sem svojo trgovino razširil in založil z
najboljšim blagom naše stroke, tako da mi je mogoče postreči vsestranski tolikor glede kakovosti
kolikor cene. Priporočam slav. občinstvu za nastopajočo zimsko sezono velik izbor pristnega ru-
skega in kitajskega čaja klj. od gl. 3—10; rum za čaj liter od gl. 1.20 do 3. Rum iz Jamajke
in iz Angleškega od tvrde James Waters & Co. iz Londona v steklenicah razne velikosti in cene.
Velik izbor likerjev tu in inozemskih tovarn, rozolij, rožni kimelj, Maraschin, Curacao, Creme
d'Anisette, Roob Coccola, Altavater itd. Pravi francoski in domači konjak raznih kakovosti in
cen. Pravi domači vipavski tropinovec lastnega izdelka po gl. 1.20 liter ter razna domača in ino-
zemska vina kakor namizno vino, istrski refosk v steklenicah po 1/2 in 1/3 litra po 32 novč.
dalmat. namizno vino liter po 32 novč. Istrski refosk v steklenicah 1/2 po gl. 1.15, vipavski in istrski muškater v steklenicah 1/2 po 80 novč. Veliki izbor marsale svetovno-
znanih tvrk Florio & Co., Curatolo Spano & Co., Woodhouse & Co. po najnižjih cenah. Asti
spumanti in Sampanjer. Veliki izbor čokolade in kakao tovarn Suchard v Švici in Maršner v
Pragi, Küferle, Lejet, Velim itd. Pravi angleški in domači biskoti. Raznovrstne testnine, kakor
Znidarski & Valencij v Il. Bistriki, neapeljske in tržaške. Kavina primes, užgalice in voščilo
(biks) družbe sv. Cirila in Metoda. Vse jedilne reči, koje rabi vsaka družina. Za bližajoče se praz-
nike priporočam slav. občinstvu beneške fave po gl. 1.60 klj., tržaške po gl. 1.20 klj. Kar je
neobhodno potrebno pri vsaki osebni je naravno sveže surovo maslo, katero vdobivam vsak teden
iz Vipave, cena klj. po 1 gl., kuhano maslo I. vrste klj. po gl. 1.12, navadno II. klj. po 90 novč.
Da ustrežem in olajšam uglednim družinam in odjemalcem sploh, pošljem vkupljeno blago na vse
kraje mesta točno in brezplačno na dom. Blago, katero ne ugaia ali se je po pomoti vkupilo, vzam-
nem drage volje po isti ceni nazaj. Sprejemam tudi poštno pošiljate na deželo. Ceniki na razpolago.
Udani

Anton Furlan.

Pozor. Kdor pri meni vkupi blaga za najmanj 1 gl., mu dovolim 2% odbitek; s tem boče ustre-
ženo vsem onim cenjenim družinam, koji se poslužujejo takozvanih "Coopérativ"; mesečni odje-
malci vdobé ob mesecu omenjeni odbitek.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga s omejenim posrovanjem.

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

Telefon 952.

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če
tudi ni ud zadruga in se obrestujejo na 4%
Rentni davek od hranilnih ulog plačuje
zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.
Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer
na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%
na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoludne in od
3—4 popoldne.

Izplačuje se: vsaki dan ob uradnih urah
ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Posno hranilnični račun 816.004.

ŠTEFAN CRUCIATTI

ornamentalni kamnosek.

TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega
kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do
najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne
spomenike.

Velika zaloga slane ali žaganega mramorja
v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor
tudi za podobe bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih
cenah.

Vezovnik Vekoslav

mesar

v „Slovenskem domu“

na trgu sv. Jakoba št. 3

priporoča cenj. slovenskemu občinstvu
svojo mesnico. Cene zmerne. Postrežba
točna.

Svoji k svojim!

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih
cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za
besedo: za večkratno insercijo pa se cena primerno
zniža. Cglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo
po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih
obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica delle Acque 12

Zaloga vsakovrstnih
vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Niccolotti št.

priporoča slavnemu občinstvu
svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse
druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni

„Commercio“ in „Tedesco“
ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slo-
venski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12

priporoča svojo dobro pre-
krbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor pre-
moga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalni in za

loga raznovrstnega
pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po
načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence
za mnogobrojne naročbe se toplo priporočajo svojim
rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji
k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12
zadej e. kr. deželne sodnije.)

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-

karna in sladličarna,
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico

in izdelovalnico vsakovrstnega po-
hištva in popraviljenega istega po cenah ki zadovolje
gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča
Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarne in sladličarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso

ima veliko pekarno in sladličarno.
Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov,
raznovrstnih sladčic v kosih in v skatlicah, finih
biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za
poroke, birane, krste in druge slavnostne prilike.
Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden
kruh se razpoložljiva po ugodni in naročilo franco
na dom in trgovcem v razprodajo. Domače malin-
ovce po nizki ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarn se vdobivajo po to-
varniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp., inžee-
nirja Živica v Trstu ulica Ghega 10 nasproti kavarn
Fabris.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu

ulica Stadion 25. nazna-
nja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno
delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih
najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljubljuje, da
si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu bla-
govolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za
mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“

Fran Benčiča v Trstu
ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvala vsake vrste
lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago-
kor: podplat, usnje in pripadki so iz najboljših tu-
in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo
po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se do-
gotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože
v vseh barvah.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se uza-
nanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina:
refosk črn po 28 novč., bela rebula iz Brd po 28
novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opoto iz VISA
po 28 novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v
naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih
vdobi ponarejena vdobi 100 gl. nagrade.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka

ulica št. 14 in